

КОЛЬЦОВ Михайло Юхимович (справж. — Фрідланд; 31. 05(12. 06). 1898, Київ — 02. 02. 1940, за ін. даними — 04. 04. 1942, Москва) — радянський публіцист. Брат **Б. Єфимова**. Член-кореспондент АН СРСР (1938). Член та кер. іноз. відділу СП СРСР. Депутат ВР РРФСР (від 1938). Державні нагороди СРСР. Закін. реал. училище у м. Білосток (Польща, 1915), Психоневрол. інститут у Петрограді (нині С.-Петербург, 1917). Від поч. 1917 — дописувач петрогр. часописів, 1919 працював у редакц.-видавн. відділі Київ. військ. округу, редагував г. «Театр», 1920 — зав. агітац.-літ. відділу РОСТА на пд. України. Друкувався від 1916. Дебютував зб. нарисів і фейлетонів «Петлюровщина» (1921), часто виступав із сатир. матеріалами політ. характеру. 1922–38 — співроб. г. «Правда» (Москва), під час війни 1936–39 в Іспанії направлений туди як кореспондент газети і одночасно був неглас. політ. представником влади СРСР при респ. уряді (проводив лінію Й. Сталіна у міжнар. робітн. русі, у публікаціях дискредитував «троцькістів», звинувачуючи їх у фашизмі

тощо). В Іспанії брав активну участь у подіях як організатор опору заколоту. 1936–37 К. опублікував у г. «Правда» серію нарисів, що стали основою кн. «Испанский дневник» (Москва, 1938), в якій про легал. частину своєї роботи розповів від першої особи, а про таємну — як діяльність мексикан. комуніста М. Мартінеса. У грудні 1938 відкликаний з Іспанії і заарешт. за підозрою у шпигунстві на користь Великої Британії. 1 лютого 1940 засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1954. К. — автор бл. 2-х тис. газет. статей на актуал. теми внутр. та зовн. політики СРСР, упродовж 1928–36 тричі виходили багатотомні збір. його творів. Один із засн. і ред. (1927–38) сатир. журналів «Огонек», «Чудак», «Крокодил». Організатор журн.-газет. об'єдн., у якому розпочав вид. серій «Жизнь замечательных людей», «Литературное наследство» тощо. Низку нарисів присвятив В. Леніну, зокрема «Последний рейс», «Жена. Сестра...», «Человек из будущего» (усі — 1924), «Январские дни» (1925), а також Ф. Дзержинському, М. Горькому, А. Луначарському, М. Островському, А. Барбюсу та ін. У Києві його ім'ям названо бульвар; на будинку у Москві, де працював К., встановлено мемор. дошку.

Основні твори

Избранные произведения. Т. 1–3. Москва, 1957; Избранное. Москва, 1985; Испания в огне. Т. 1–2. Москва, 1987; укр. перекл. — Від Києва до Львова. К., 1936.

Рекомендована література

1. Скороходов Г. Михаил Кольцов. 1959;
2. Веревкин Б. Михаил Ефимович Кольцов. 1977;
3. Ефимов Б. Судьба журналиста. 1988 (усі — Москва).

О. В. Савченко

Бібліографічний опис:

Кольцов Михайло Юхимович / О. В. Савченко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4218>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).